

Cetatea Cavalerilor

Fondator Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

Vechiul Testament - relevat prin sonete(4)

Av. Dr. Pașcu BALACI

Despre cârtirea iudeilor și săturarea lor cu mană divină

Ce repede uităm de binefaceri !
Ajunși într-un deșert, Elim, pe nume,
Mai mulți iudei-au prins să facă spume,
Că nu le merg deloc a lor afaceri,
 Ei, cei deprinși mereu cu satisfaceri!
-Mai bine morți pe Nil cu-a noastre mume,
 Decât aici fără' cărnuri și legume,
 Nici apă, nici plăcinte în dulci coaceri !

Iar bunul Domn lui Moise-ndat' i-a zis:
-Am să acopăr dunele c-o pâine
Numită mană*; crește-n paradis
 Și veți mânca toți mâine și poimâine
 Și tot așa pân' la pământ promis,
 Că tu Mi-ești credincios ca și un câine.

* mană, în textul ebraic apare man-hu (Man-hu ?= Ce este aceasta ?), cuvânt de origine necunoscută și cu o semnificație incertă prin care se explică numele de mană, pe care israeliții l-au dat aceluia fel de hrană (apud Biblia .O istorie vizuală, Editura Litera, București,2008, p.115, copyright după Esential Visual History of the Bible,Peter Delius-Verlag GmbH&CoKG,Berlin , Germania) și Biblia lui Bartolomeu, p. 96.

Strângerea unui oboroc de mană, spre a fi păstrată în Chivotul Legii, spre aducere aminte

Ca un alb coriandru* era mana,
Cu ale lui semințe aromate,
Gândeai că-s turte-n miere bine coapte
Și au uitat toți vinul și pastrama,
 Pâinea, uleiul, carnea și tocana.
 Mâncau iudeii-ncet, pe săturate,
 Mirându-se de-a Domnului dreptate
 Și nu și-au dat atunci pe fețe-arama.

Lui Moise poruncit-a Dumnezeu
Să strângă mană în Chivot, anume*
Ca-n viitor, când fi-va-le prea greu
 Aminte să-și aducă de-al Lui nume
 Cum i-a hrănit c -un sățios saleu,
 Să poată merge către Noua Lume.

* Coriandru, plantă umbeliferă (în latinește: Coriandrum sativum) al cărei fruct, la fel de aromat ca al chimenului și cu diametru de 5 mm (n.a.)

* În Chivotul Mărturiei sau al Legământului erau păstrate pe lângă mană, toiagul făcător de minuni în Egipt și la trecerea Mării Roșii și Tablele Legii (ibidem, p.97) (n.a.)

Din nou despre cârtirea iudeilor și săturarea lor cu apă proaspătă din stâncă

Cârteau din nou drumetii prin pustie

-Mană avem, însă murim de sete,

Iar în Egipt avut-am robinete,

De ce-am fugit de ape și piftie*?

- Vai, Doamne, cum stârpesc a lor prostie,

Strigat-a Moise-ascuns printre boschete,

Nu mai sunt demn de marea Ta pecete,

Alege Tu o altă dinastie.

- Du-te în fruntea ginții însetate

Și cu toiagul ce-a învins o mare,

Lovește stâncă într-o cavitate!*

Și cel ales izbi cu-nverșunare:

Țâșniră-ndat' șuvoaiele curate

Și toți băură, de la mic la mare.

* Despre bogatul și puternicul Egipt, Herodot, supranumit părintele istoriei, a scris că este un dar al Nilului (*Historiai (Istorii)*, Cartea a II-a,Euterpe).

Același Herodot în opera sa *Historiai (Istorii)*, cartea I, CXX,III, arată că

Întregul ținut al Babilonului, întomai ca și al Egiptului,este brăzdat de o rețea de canale... dintre toate țările câte le cunoaștem,aceasta este cea mai prielnică creșterii roadelor Demetrei... pentru cultura de cereale,pământul este atât de mănos,încât ,de obicei, aduce de două sute de ori cât ai semănat,iar în anii deosebiți de buni-chiar de trei sute de ori. Frunzele de grâu (pentru pâine.n.a.)și de orz (pentru fabricarea berii,n.a.) sunt adesea late de patru degete;măcar că știu despre mei și susan că ating înălțimea unui arbust,nu voi aminti acest lucru, cunoscând prea bine că pentru cei care n-au fost în țara Babilonului, nici cele ce-am spus despre bucatele câmpului nu vor găsi prea multă crezare.

*Locul unde Moise a potolit setea poporului se numește Masa -și- Meriba, ceea ce ar însemna în ebraică Cârteală și Ispitare (apud Biblia lui Bartolomeu, p. 97)

Cele zece porunci

- Sunt Domnul; Eu te-am smuls din grea sclavie,

Afar' de Mine, tu să n-ai pe altul,

Nu-ți ă chipuri cioplite din bazaltul

Niciunui munte; Mi te-nchini doar Mie!

Să nu-Mi iei numele-n deșert și-n parodie ,

Să te-odihnești, mai domolește-ți saltul,

Cinstește-i pe părinți, că sunt înaltul

Model de - nvățătură pe vecie.

Să nu ucizi, să nu te desfrânezi,

Nici să nu furi, nici strâmb să glăsuiești,

La bunul altuia să nu cutezi,

Iar la femeia-aproapelui să nu poftești.

Supune-te poruncilor, să vezi,

Din timpul vieții culmile cerești.*

* Pentru prima oară, în cadrul ceremoniei Bar Mitzvah (în ebraică fiu al Legii), băieții evrei citesc din Lege (Tora) la împlinirea vârstei de 13 ani, când se consideră că ating maturitatea religioasă. Cuvântul Tora (în ebraică Învățături, Lege) are mai multe sensuri, nu doar instrucțiunile date de Dumnezeu israeliților, ci și învățăturile din *Cele cinci cărți ale lui Moise* (în greacă Pentateuhul). Tora le-a fost dată vechilor iudei pe muntele Sinai. Conform interpretării evreiești, Dumnezeu le-a dat o versiune scrisă (în cărțile lui Moise, Pentateuhul), dar și orală în textele evreiești ulterioare ce alcătuiesc *Talmudul* și *Midrașul*. Tora este

împărțită în 52 de lecturi săptămânale, fiind citită integral vreme de un an. Tora utilizată la slujbe este scrisă de mână pe pergament, iar scribii au nevoie de un an pentru a transcrie un exemplar din Tora. Tora este închisă în sinagogă și acoperită cu o draperie de catifea. Tora impune două obligații principale: trebuie respectată și trebuie studiată (*Biblia, o istorie vizuală*, p. 126)

Învățămintele ale lui Dumnezeu către iudei (I)

- Cel care-și va lovi din voi părinții
Cel ce-și blestemă mama și pe tată,
Ori va răpi dintre iudei vreodată,
Ucis să fie, că-i rușinea ginții,
Iar cel ce în înfierbântarea minții
Omoară pe vreun om, voi, de îndată,
Dați-i în mod egal aceeași plată*
Sfărmându-i capul, gleznela și dinții.
- De-i cumpăra un rob evreu, el, șase
Ani buni să îți lucreze pe ogoare,
Dar în al șaptelea, chiar de-ți rămase,
De lucru, să îi dai eliberare
Și dreptul de-azil în sfinte case*
Să dai fugarilor ce sunt sub soare.

*Instituirea vestitei legi a talionului (lex talionis), oculum pro oculo et dente pro dente (ochi pentru ochi și dinte pentru dinte). (n.a.)

*Instituirea umanitarului drept de azil oferit celor prizonieri din alte țări ori ținuturi, locul de refugiu, fiind de regulă, un sanctuar de unde fugarii nu puteau fi scoși (n.a.)

Învățămintele ale lui Dumnezeu către iudei (II)

- Dacă-un bărbat înșeală o fecioară,
Culcându-se cu ea, să-i fie soț
Căci s-a purtat cu ea precum un hoț,
Răpindu-i fără plată a ei comoară,
Iar dacă tatăl fetei, bunăoară,
Nu vrea să știe de acest negoț,
Cel ce-a greșit cu fata,- un mare boț
De aur să-i dea zestre să n-o doară.
- Iar pe străini, nu-i pune tu pe fugă,
Fii milostiv cu văduva, săracul,
De-l împrumuți pe frate sau pe slugă,
Să nu-i zorești la plată, ca și dracul.
Pe dregători să nu-i defaimi sub glugă
Și peste bârfe pune greu capacul.

Învățămintele ale lui Dumnezeu către iudei (III)

- Nu-ți pleca urechea la un zvon deșert,
Să nu iei partea celui vinovat,
Ca martor spune totul, fii bărbat,
Nu poți greși, cât pot Eu să te iert.
Ficat de dobitoc, nici fript nici fiert,
Să nu mănânci, de fost-a sfâșiat
De colți de fiare ce l-au mutilat,
Lăsându-l plin de sânge și inert.

Când judeci, daruri nu primi nicicum,
Nici nu te-abate-n partea celor mulți,
Să-ți vezi de-al judecății sacru drum,
Nu părtini pe-avuți , nici pe desculți,
De ești nedrept, te voi preface-n scrum,
Nu vei greși, dacă de Mine-asculți.

Învățămintele ale lui Dumnezeu către iudei (IV)

Pârگا celor dintâi roade la altar
S-aduceți și-ți voi alunga dușmanii,
Nu dintr-o dată, ci încet, cu anii,
Să nu rămână stearpă și-n zadar
 Țarina ce crește grâu și mei, mărar
 Și-ți voi aduce neam al Meu marii danii
 Din Marea Roșie cu vechi pisanii
 La Marea Filistenilor* cu far
Și din al Palestinei sud pustiu
Până la Euftrat, Râul cel Mare;
Pe Amorei, Hevei, cu tot ce-i viu,
 Pe Iebusei, Hetei* și pe oricare
 Îți stau în cale și eu bine-i știu,
 Voi depărta cu mâna Mea cea tare.

*Marea Filistenilor, adică Marea Mediterană (apud Biblia lui Bartolomeu, p. 104)

* idem și ibidem.

Despre pregătirea lui Moise și a șaptezeci de bătrâni, spre a îndeplini poruncile lui Dumnezeu

Iar Moise, ce-nvățat-a bună carte,
La Faraon a scris cu ușurință *,
Stând lângă Domnul –n marea juruință,
Poruncile-I, să meargă mai departe.
 Apoi zidit-a cu maestri-n arte
 Noul jertfelnic la Suprema Ființă,
 Cu doisprezece stâlpi întru credință,
 Fiecărei seminții-iudee-aparte.
Și s-au suit Moise, Aaron, Nadab,
Abiud și șaptezeci curați bătrâni*
Pe Munte cu pădurea de baobab.
 Și au văzut a Domnului din stâni,
 Cu lespezi de safir și-n mijloc jgheab,
 Și-ngenuncheară, ridicând din mâni.

* A doua mențiune despre activitatea literară a proorocului Moise (ibidem, p. 105)

* ibidem, p.105.

Îndrumări divine în confecționarea Chivotului mărturiei

Iar chipul slavei Domnului puternic
Era ca focu-arzând înalt pe Munte,
De unde-n mila-I aruncat-a punte
Spre fiul neamului cel mai cucernic,
 Să-l facă-n lumea mare-atotputernic
 S-asculte doar de El, să nu-L înfrunte,
 La alți idoli, nu plece a lor frunte
 Și-atunci va birui pe-orice nemernic.

-Chivotul * mărturiei îl vei face
Din lemnul de salcâm așos și tare*.
Pe dinăuntru, pe-ale lui capace,
În aur să-l îmbraci spre adorare
Și tot din aur, Moise, vei prefaca
Doi heruvimi, spre-a voastră apărare.

*Chivot de la kivotos, cuvânt grecesc ce traduce un cuvânt ebraic ce înseamnă ladă cu capac, cufăr, sicriu. Folosit prima oară pentru a desemna corabia lui Noe (*Facerea*, cap. 6, verset 14) Vulgata îl traduce prin arca= arcă (cu același înțeles). În cultul creștin ortodox, chivotul este macheta miniaturală a unei biserici, așezată în altar pe sfânta masă, în care se păstrează împărtășania pentru bolnavi. Chivotul mărturiei este semnul (mărturia) prezenței lui Dumnezeu (ibidem, p. 105)

* textual : lemn care nu putrezește, identificat cu salcâmul cunoscut prin durabilitatea sa (ibidem, p. 105)

Îndrumări pentru ridicarea cortului cel sfânt (tabernaculul)

- Cortul să-l faci din zece scoarțe fine,
Din in topit, țesut în purpuriu,
În violet suav și-n stacojiu,
Prinse în cheatori ce le susține.
Și fiind cortul primu-ntre cămine,
Să-l sprijiniți în oricare pustiu,
Pe stâlpii de salcâm, ca orice viu
Să vină și la ei să se închine.

Și pune o perdea-despărțitură,
Între cel naos și cel sfânt altar,
Ascunde de obșteasca uitătură
Chivotul mărturiei ce se-arată rar,
Iar sfânta masă-n sacra bățatură
Aibe un sfeșnic: e divin cântar!

Îndrumări divine pentru confecționarea sfintelor veșminte preoțești

- Aaron, Nadab, Abiud, Eleazar
Și Itamar* ce vor sluji în cort,
Ai grijă să le faci sfințitul port,
Spre cinste și mărire în altar.
Efod, pieptar, din fir de aur rar,
Manta, tiară, brâu, cel mai bun sort,
Când vor sluji pe viu, dar și pe mort.
Pune apoi destoinic aurar,
Paftale și lănțuguri să-mpletească
Cu pietre scumpe-două ș'pe la număr:
Topaz, smarald, agată-mpărătească,
Rubin, safir, onix, nu mai enumăr,
Toate în patru rânduri, să-Mi slujească,
Când își vor pune mantia pe umăr.

*Fiii lui Aaron au fost Nadab, întâiul născut, urmat de Abiud, Eleazar și Itamar, sfințiți ca preoți. Nadab și Abiud au murit în fața Domnului când au adus ei foc străin înaintea Domnului în pustia Sinai (apud Biblia lui Bartolomeu, p. 158)

Postirea lui Moise patruzeci de nopți și zile pe Muntele Horeb

Și stat-a Moise patruzeci de zile
Și patruzeci de nopți pe Sfântul Munte,
Să-nfrunte sfâșieri și patimi multe,
Dar mântuit de-naltele Lui mile.

Pe două pietre, zece apostile,
Săpate adânc, ca veacuri să înfrunte,
Pusu-i-a Tatăl să îi fie punte-
Zece porunci cerești, iară nu sile.

Estimp, imprezibilul popor,
Văzând că nu revine jos proorocul,
Strigat-a lui Aaron, ca într-un cor:

- Fă-ne un zeu, că ne lovește-amocul!
Apoi cu fierăstraie și topor
Tăiat-au lemne să-ntețească focul.

Despre necredința iudeilor și turnarea unui idol în chip de vițel de aur

- *Scoateți cerceii de-aur din ureche!*

A poruncit Aaron la femei
Și ele, vrând-nevrând, tăind tăiței
Crezând că-n popă datu-s-a cu streche,
Au lepădat podoaba nouă, veche
Să o topească-n focul cu țigeti
Într-un tipar ciudat, parcă de zmei,
Până atunci, nemaivând pereche.

Văzut-au toți: din forma de argilă

Ieșit-a un vițel la poarta nouă

Și îngenunchiind pe rând, cerut-au milă

Boului tânăr- abia ieșit din ouă.

-*De acest neam, iar mi se face silă!*,

Mai spuse El, lui Moise, cu-ochii-n rouă.

Moise se roagă lui Dumnezeu să-i ierte pe iudeii idolatri

Dar Moise s-a rugat cu glas fierbinte:

- *De ce s-audă, Doamne, Faraonul*

Și să lățească-n toată lumea zvonul

Că ne-ai zdrobit ca pe un bob de linte ?

-Unde-a pierdut poporul a sa minte ?

De ce-am făcut în van tot maratonul ?

De ce-am lăsat, venind la voi, chiar tronul?

De ce privesc în urmă, nu înainte ?

Tunat-a Domnu-n Munte, cu mânie,

Cu fulgere lovind în cedrii zdraveni.

-*Tu, iartă-i, înc-o dată, că-n apostazie,*

Iar au căzut, ca în desfrâu de fameni.

- *După potop, e-a doua lor prostie,*

Dar pentru tine-i iert. Așa să fie! Amen!

Revolta legitimă a lui Moise la vederea idolului-vițel de aur și sfărâmarea Tablelor legii

Pe când el cobora cu **Legea**-n mână,

Moise văzu cu groază zaiafetul

Și-n tabăra de-orgii, sclipind afetul,

Cu idolul -vițel, lingând smântână,

Iar noii convertiți de-o săptămână,

Toți beți și nevâzând unde-i closetul,

Au urinat în voie, agitănd stiletul

Sub noua zeitate atotstăpână.

Cuprins de o furie fără seamăn,

De-ai fi jurat că Moise e nebun,
Papirusul de piatră sfânt și geamăn
L-a aruncat cu forța unui tun.
În lumea întreagă n-are un aseamăn
Această răutate de om bun.

Sfărâmarea idolului de către Moise și pedepsirea iudeilor idolatri

Vișelul cel de aur de la poartă,
Obsesia obștească de la Nil,
Și noul loc de egiptean azil,
Fost-a zdrobit de Moise cu o piatră
Și-apoi pisat și azvârlit în vatră
Iar partea de popor bețiv, servil,
Ce nu se arăta deloc umil
Și provocau pe Dumnezeu la ceartă,
Fost-a-njunghiat de ai lui Levi fii
Ce au venit spre Moise să-i slujească:
Cu săbiile-ncinse, îngeri vii
Stârpit-au rătăcirea idolească.
Sub Muntele Horeb, cu ierni târzii
Porni foc nou din cremene și iască.

Despre reconstituirea celor două Table ale Legii

Și zis-a Domnul spre al său proroc:
- *Cioplește două table de granit,
Că Eu sunt Viața, nu un simplu mit
Și neamului iudeu îi sunt noroc,
Că am să scriu cu litere de foc
Poruncile, așa cum le-ai primit
Și scurtul manual de spovedit.
Se smulse Moise iar din iarmaroc,
Cu foile de piatră atât de grele,
Precum păcatele ce sunt ca râia;
Cu degetele fără de inele
Scrisu-le-a Domnul ca de data-ntâia.
- *Tată, e repetarea-nvățăturii mele:
Urechea mea Ți-a devenit pâlnia.**

